

Misstänkt samband mellan narkolepsi och Pandemrix

Läkare har hittills rapporterat 12 fall av misstänkt samband mellan narkolepsi och influensavaccinet Pandemrix till Läkemedelsverket. Ytterligare 12 privatpersoner som har hört av sig till verket beskriver snarlika symtom.

– Ett samband är teoretiskt fullt möjligt, men kan epidemiologiskt vara svårt att fastställa, säger Tomas Olsson, professor i neurologi, Karolinska institutet i Solna.

I Finland har influensavaccinet Pandemrix nyligen stoppats efter 14 anmälda fall av narkolepsi som misstänks ha ett samband med vaccinet. I Sverige har hittills 12 fall av narkolepsi med misstänkt koppling till Pandemrix, som använts vid massvaccinationen mot svininfluensa, rapporterats från vården. Till detta kommer 12 ärenden från privatpersoner som beskriver snarlika symtom men som behöver utredas vidare.

Läkemedelsverket, Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet samarbetar kring frågan men överlämnar sedan de svenska erfarenheterna till Läkemedelsverket i England och den europeiska myndigheten EMA.

– EMA och MHRA (Medicines and Healthcare products Regulatory Agency) tar över ansvaret för den europeiska utredningen och den slutliga risk-nyttabedöm-

Tomas Olsson Nils Feltelius

ningen av vaccinet. Det innebär att EU-processen kommer i gång på riktigt, vilket den bör göra nu, kommenterar docent Nils Feltelius, Läkemedelsverket.

Parallellt fortsätter Läkemedelsverket att utreda de svenska fallen.

– EU-utredningar får en större volym av fall och har större resurser. Men vi kan å andra sidan mer i detalj relatera våra fall till miljö. Influensa eller annan infektionssjukdom kan till exempel i sig vara en risk för att utveckla narkolepsi, säger Nils Feltelius.

Tomas Olsson, professor i neurologi vid institutionen för klinisk neurovetenskap, tar det inte för osannolikt att det kan finnas ett samband mellan vaccination och narkolepsi.

– Alla fall är inte utredda ännu, men teoretiskt är det fullt möjligt att något sådant här kan hända, säger Tomas Olsson, som för närvarande på sin klinik har ett fall av sjukdomen för utredning.

– Narkolepsi är en neurologisk sjukdom, allt tyder på det. Teoretiskt kan man tänka sig att en genetiskt känslig grupp skulle kunna få narkolepsi som komplikation till vaccinationer. Det finns en stark koppling mellan normal narkolepsi och HLA-DR15, en immunorienterad gen, som också disponerar för MS, säger Tomas Olsson.

Han refererar också till erfarenheter från USA, där unga människor i samband med vaccinationer mot svininfluensa 1976, som biverkning av vaccinet, drabbades av Guillain-Barrés syndrom.

Hur yttrar sig narkolepsi?

– Man somnar oförhoppandes, ofta många gånger om dagen. Ett annat symtom är kataplexi, att man plötsligt kan tappa muskeltonus i kroppen och ramla ihop. Man kan också få hallucinatoriska upplevelser vid insomnande eller vid uppvaknande.

– Det finns behandling mot det här, ett preparat som heter Modiodal. Ibland används amfetamin.

Tomas Olsson tror att man får behålla ett visst lugn innan man ordenligt utrett fallen och fått en ordentlig diagnos i de här fallen.

– En epidemiolog utreder vidare om antalet fall av narkolepsi är fler än väntat. Om det går att fastställa ett samband med vaccination eller inte kan vara svårt att få svar på.

Marie Närlid

från [Läkartidningen.se](http://lakartidningen.se)

Längre versioner av nedanstående notiser finns att läsa på vår webbplats.

astrid lindgren-fallet Rättsliga rådet dröjer med utlåtande

Trots att det nu gått två månader sedan Rättsliga rådet fick frågan om att yttra sig i målet med den dråpätalade narkosläkaren, har ännu ingen översyn kommit igång. Det är svårt att hitta rätt person.

Socialstyrelsens vetenskapliga råd i ärendet, Robert Grundin, som är Rättsliga rådets föredragande i rättsmedicinska ärenden, säger att Rättsliga rådets egna experter och även många andra svenska läkare med rätt kompetens får betraktas som »förbrukade« i sammanhanget, då de redan haft olika slags beröring med fallet och dess utredning. Därför söker han också utanför Sveriges gränser. Robert Grundin hoppas ändå kunna hitta rätt person inom närmaste veckorna. Hur lång tid det sedan kan ta för vederbörande att gå igenom materialet kan han inte svara på.

Sara Gunnarsdotter

Filippa Reinfeldt Ylva Johansson

Kirurgi – effektivast privat eller offentlig?

Hur valutgången kan påverka kirurgisk vård belystes vid ett av seminarierna under Kirurgveckan i Göteborg. På frågan om kirurgivård utförs effektivare i privat regi än i offentlig, svarade Filippa Reinfeldt (M) i en inspelad intervju att kraven på effektivitet är större hos privata ägare.

– Dessutom är organisationen mindre, och därför är det lättare att effektivisera. Men hon lade till att offentlig vård också kan vara effektiv.

Ylva Johansson (S), också hon inspelad, betonade att man inte kan visa att privat vård är effektivare.

– Privata värdetreprenörer har inte samma åtagande, de behöver inte ta ansvar för utbildning och forskning, och inte heller åtar de sig den mer avancerade och kostsamma kirurgin.

Carina Eliasson

Läkares rätt att anmäla olämpliga vapeninnehavare utvidgas

I en promemoria från Justitiedepartementet föreslås att läkares skyldighet att anmäla patienter som är olämpliga som vapeninnehavare vidgas till att gälla personer som genomgår rättspsykiatrisk undersökning. Läkärförbundet anser i sitt remissvar att en sådan ut-

vidgning är rimlig, men undrar om inte lämplighetsfrågan borde tas upp per automatik i stället för att väckas av den enskilde läkaren.

Det är också på förslag att polisen ska kunna begära att den som har eller söker vapenlicens lämnar in ett lä-

karintyg som visar att man inte av medicinska skäl är olämplig att inneha vapen. Även detta förslag pekar i rätt riktning, anser Läkärförbundet, samtidigt som man befarar att endast en mindre del av alla olämpliga vapeninnehavare kommer att fångas upp på detta sätt. ■